

HRVATSKI INSTITUT ZA LOKALNU
SAMOUPRAVU

e-mail: hils@hils.hr

O svim ostalim aktivnostima HILS-a
informirajte se na web stranici:

web: www.hils.hr

Nizozemska obala u Scheveningenu

newsletter

Rujan 2006. Hrvatski institut za lokalnu samoupravu Osijek Broj 04

Ova publikacija je tiskana u okviru
projekta "Međuopćinska i
interaktivna suradnja u istočnoj
Slavoniji" kojeg financijski podupire
MATRA program Nizozemskog
ministarstva vanjskih poslova.

HILS

TEME BROJA ISPITIVANJE JAVNOG MNIJENJA

PUBLIC OPINION SURVEY

Public opinion survey was a part of the first cycle of implementation of citizen participation projects in cities/ municipalities in Osijek-baranja and Vukovar-sirmium counties. In this cycle, there were altogether 7 public opinion surveys consisting of tailor-made questionnaires that were distributed to households and after filling in the questionnaires, the citizens put them in specially prepared boxes placed on frequently visited places. The results of these surveys served as a guideline for further work of the local government units, and even as a cornerstone for some future projects and citizen initiatives.

In pursuance of the successfully completed first cycle, the second cycle of the implementation of citizen participation projects (launched in early October), will encompass 11 local self-government units, and the citizens themselves will once again participate in the very creation of the questionnaire.

Ispitivanjem javnog mnijenja možemo nazvati sustavne procedure kojima je svrha saznati mišljenje građana o nekom određenom pitanju. Budući da je skupo i praktično nemoguće ostvariti ispitivanje svih ljudi (populacije), u praksi se ispituje pomno izabrani uzorak (o čijem ispravnom izboru najviše ovisi kvaliteta rezultata) na osnovu kojeg se procjenjuje mišljenje čitave populacije. Statistički gledano, najbolji uzorak jest slučajni uzorak, ali onaj koji počiva na teoriji vjerojatnosti. Prema toj teoriji, izbor je slučajan ako jedinica osnovnog skupa ima poznatu vjerojatnost da bude odabrana u uzorak, kako bi taj uzorak bio što reprezentativniji pokazatelj osnovnog skupa. Uzmimo za ovo jedan primjer: recimo da nas zanima mišljenje građana Osijeka o zadovoljstvu s čistoćom i uređenosti njihovog grada i da ćemo to ispitati na uzorku od 1.000 ispitanika. Kad bismo imali popis svih stanovnika Osijeka starijih od 14 godina (budući da se u ispitivanjima javnog mnijenja osobe mlađe od 14 godina u pravilu ne ispituju) i na papiriće ispisali svako ime i zatim taj papirić ubacili u kuglicu i izvlačili te kuglice kao na lutriji, izvukli bismo 1.000 osoba, odnosno ispitanika. Statistički gledano, svaka osoba imala je podjednaku šansu biti izvučena. Budući da je ovaj izbor bio slučajan, matematički je najvjerojatnije da je ovakav uzorak reprezent cijele populacije Osijeka. Ako je omjer žena i muškaraca u Osijeku 51:49, matematički gledano, vjerojatnost da će ovakvim slučajnim izborom i u uzorku taj odnos biti takav je najveća. Vrlo je mala vjerojatnost da bismo izvukli 700 žena i 300 muškaraca, a još manja da bi taj odnos bio još nepovoljniji! Prema zakonu vjerojatnosti, najveća vjerojatnost je i da na taj način dobijemo stanovnike pojedinih gradskih četvrti u onom omjeru u kojem su oni na razini cijelog grada, kao i sve ostale karakteristike po kojima možemo grupirati stanovnike Osijeka.

Dakle, za uspješnost svakog ispitivanja javnog mnijenja, odnosno relevantnost njegovih rezultata najvažniji je ispravan odabir uzorka. Nekoliko je načina kako uzorak učiniti što preciznijim. Jedan od najboljih načina je svakako stratificiranje uzorka, odnosno kreiranje tzv. stratificiranog uzorka. Npr. zanima nas mišljenje stanovnika Osječko-baranjske županije o mogućem ukidanju služenja vojnog roka u RH. Kako bismo učinili ovo istraživanje preciznijim, potrebno je stratificirati uzorak prema mjestu stanovanja i to tako da svako naselje iz ove županije participira u onom omjeru u kojem participira u ukupnom broju stanovnika naše županije. Prema posljednjem popisu iz 2001. u Osječko-baranjskoj županiji živi 330.506 stanovnika. Budući da u gradu Osijeku, zajedno s prigradskim naseljima, živi 114.616 stanovnika, odnosno 34,68% ukupnog stanovništva županije, sukladno tome bi u istraživanju na uzorku od 1.000 ispitanika iz Osijeka trebali odabrati 347 slučajno odabranih ispitanika. Shodno tome, prema proporciji u ukupnom stanovništvu županije, u tom istraživanju bismo, primjerice, trebali ispitati 36 ispitanika iz Belišća, iz Našica 52, iz Bilja 17 ... i tako za svako mjesto.

U ispitivanjima javnog mnijenja često se koristi tzv. cluster uzorak, gdje se populacija koja se želi ispitati podijeli u nekoliko međusobno isključivih podgrupa (clustera) od kojih se zatim izaberu (točnije «izvuku») neke od njih te se zatim iz njih izvuku jedinice (ispitanici). Primjerice, u ovom bi ispitivanju to značilo da bi u ovoj županiji jedan od clustera bio cluster naselja do 200 stanovnika kao što su npr. Kitišanci, Makloševac kod Našica, Nemetin, Čokadinci i dr. Izvukli bismo samo neke od njih i zatim dalje izvlačili ispitanike. Ista procedura bi se odnosila i za npr. sela od 200 do 300 stanovnika i slično. Dakle, ovakvim uzorkom ne bismo mogli obuhvatiti sva naselja i zbog toga je takav uzorak neprecizniji od stratificiranog, no takav uzorak srećemo gotovo svakodnevno u sredstvima javnog informiranja kada se objave rezultati neke specijalizirane agencije za istraživanje tržišta i

Ispituju se stavovi populacije prema pripadnicima određenih nacionalnosti koji žive u nekom društvu i mjeri se razina odvojenosti, tolerancije i bliskosti s pripadnicima drugih nacionalnosti

ispitivanje javnog mnijenja. Uzorak obično bude nacionalno reprezentativan uzorak od 1.000 ispitanika iz cijele RH, no iz praktičnih a i drugih razloga ovdje bi bilo nemoguće stratificirati uzorak na način kao što smo učinili na gornjem primjeru iz prostog razloga što bi nam iz Bilja onda trebao 0,1 ispitanik, a o puno manjim naseljima da i ne govorimo.

Najpoznatija i najraširenija metoda ispitivanja javnog mnijenja svakako je metoda anketa, od kojih se najčešće koristi metoda telefonske ankete, budući da je ona višestruko jeftinija od terenske ankete, a s druge strane u velikoj mjeri omogućuje reprezentativnost uzorka, budući da gotovo sva kućanstva u RH imaju telefonski priključak. U istraživačkoj praksi koriste se i metode poštanske, telefax, e-mail i internet ankete, iako one pate od nedostataka poput upitne reprezentativnosti uzorka (problem s autoselekcijom ispitanika – u takvim anketama obično sudjeluju visoko motivirani ispitanici) te povrat, odnosno stopa sudjelovanja ispitanika (povrat od 20% u praksi se smatra zadovoljavajućim). No, u nekim situacijama one mogu vrlo dobro funkcionirati budući da, primjerice, poštanska anketa garantira potpunu anonimnost ispitanika.

Ostale najčešće korištene metode kojima se ispituje javno mnijenje su interviui i fokus-grupe, odnosno grupni interviui koji se provode na manjem uzorku.

Demokratizacijom hrvatskog društva i ispitivanja javnog mnijenja su postala sve raširenija. I kod nas se, kao i u svijetu, najčešće ispituju stavovi građana o nekim važnim društvenim i političkim pitanjima, predviđaju se izborni rezultati, mjere se stavovi građana prema drugim etničkim i religijskim skupinama, povjerenje u važne društvene institucije i sl. Već nekoliko godina provodi se i kontinuirano ispitivanje

uostalom, uz te rezultate uvijek stoji napomena da oni nisu rezultat sustavnog prikupljanja podataka, odnosno ispitivanja javnog mnijenja i kao takvi ne odražavaju pravu sliku stanja

o podršci građana ulasku u Europsku uniju, jedan dnevni list gotovo svaki tjedan provodi istraživanje rejtinga političkih stranaka, mjeri se tzv. etnička distanca¹ itd. Bila bi pogreška u ispitivanje javnog mnijenja ubrojiti i anketiranje na ulici koje provode dnevni listovi i televizijske kuće o nekoj određenoj temi, zatim pitanja referendumske tipa poput onih u emisiji «Latinica» pri čemu se ispitanici sami javljaju na ponuđene brojeve telefona itd. Međutim, iako rezultate takvih kratkih anketa ne možemo uzeti kao relevantne², rezultati takvih anketa mogu poslužiti kao neka orijentacija za sustavno ispitivanje ili kao pilot-istraživanje. Da bi ispitivanje javnog mnijenja bilo doista validno, ono treba zadovoljavati sve one osnovne elemente o kojima smo govorili.

Ispitivanje javnog mnijenja bilo je i dio prvog kruga projekta građanskog sudjelovanja u općinama i gradovima Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. U tom ciklusu provedeno je ukupno 7 ispitivanja javnog mnijenja: u Osječko-baranjskoj županiji u gradovima Belišću i Osijeku (u gradskoj četvrti Novi grad) te općinama Ernestinovu i Šodolovcima, a u Vukovarsko-srijemskoj županiji u općinama Tompojevcima, Borovu i Trpinji. Za teme koje će se obraditi u anketama odlučili su se sami građani i predstavnici lokalnih vlasti tako da je u svakoj općini ili gradu provedena posebna anketa kojoj je glavni zadatak bio aktivno uključivanje građana u proces donošenja odluka. Ankete su dijeljene po kućanstvima a građani su ispunjene ankete mogli ostaviti u za to posebno pripremljene sandučiće na frekventim mjestima. Rezultati tih ispitivanja poslužili su kao smjernica daljnjem radu jedinica lokalne samouprave: građani su u nekim mjestima po prvi puta na ovakav način mogli izraziti svoje mišljenje o nekim problemima, istaknuti što bi trebali biti prioriteta u njihovoj sredini (dakle, koja ulaganja,

primjerice, u anketi su mještani Silaha izrazili veliku želju za osnivanjem kulturno-umjetničkog društva, što je njihova matična općina prihvatila i mještani su osnovali KUD; u Belišću se izrodila inicijativa za pokretanjem rafting-kluba koji bi u budućnosti mogao dovesti i neke turiste u njihov grad

rješenja kritičnih situacija itd), a negdje su i poslužili kao kamen-temeljac za neke buduće projekte³ i inicijative od samih građana.

Budući da je ovaj projekt u gotovo svim općinama i gradovima obuhvaćenim u prvom krugu imao uspjeha, početkom listopada krenut će i drugi krug projekta građanskog sudjelovanja u koji će se uključiti 9 jedinica lokalne samouprave, a građani će i ovaj puta sami sudjelovati u izradi upitnika.

Pripremio: Krunoslav Vukelić

Studijsko putovanje u Nizozemsku Međupćinska suradnja

Dvadeset i četvoro gradonačelnika, načelnika, donaćelnika i pročelnika iz Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije s entuzijazmom se odazvalo pozivu HILS-a i VNG-a International za sudjelovanjem u studijskom posjetu Nizozemskoj u trajanju od 28. svibnja do 3. lipnja ove godine.

Zašto posjet vezan uz međupćinsku suradnju?

Teško je pronaći i jedan problem unutar društva koji je ograničen granicama općine: od nedostatka stambenog prostora i loših cesta do zagađenih rijeka i nezaposlenosti mladih. Suradjujući, općine/gradovi usklađuju svoje politike kako bi zajednički riješili neke od problema. Ali ovo je samo jedan razlog zašto općine/gradovi suradjuju – one podjelom općinskih zadaća mogu djelovati financijski učinkovitije, ili imati snažniji glas prema županiji ili državi.

Ovo pokazuje da međupćinska suradnja nije sama sebi cilj - ona može biti sredstvo, instrument ka jeftinijoj, učinkovitijoj i demokratičnijoj upravi.

Studijski posjet HILS-a i VNG Internationala je organiziran kako bi sudionicima pokazao:

- Zašto općine/gradovi suradjuju;
- S kim općine/gradovi suradjuju;
- Na kojim područjima općine/gradovi suradjuju (ili ne suradjuju);
- Kako općine/gradovi organiziraju svoju suradnju; i
- Koje su prednosti i nedostaci suradnje.

Načini međupćinske suradnje

I unutar hrvatskog i unutar nizozemskog zakona općine/gradovi imaju mogućnost međusobno surađivati u različitim institucionalnim ili vaninstitucionalnim oblicima. Mogući popis kriterija suradnje (popis nije iscrpan) je sljedeći:

Veličina: (S kim općine/gradovi suradjuju)

- suradnja između velikih gradova
- suradnja između velikih gradova i manjih susjednih općina
- suradnja između skupine malih općina

Polje suradnje: (Na kojim područjima općine/gradovi suradjuju)

- otpad
- gospodarski razvoj
- okoliš
- infrastrukturni projekti
- itd.

Instrument: (Kako općine/gradovi suradjuju)

- razmjena znanja i informacija (učenje temeljeno na tuđim iskustava)
- udruženo lobiranje i zagovaranje (utjecanje na odluke na višim razinama uprave ili zagovaranje i lobiranje usmjereno ka tvrtkama)
- zajednička provedba određenih aktivnosti

Stupanj suradnje: (Kako općine/gradovi organiziraju svoju suradnju)

- povremena razmjena informacija
- formalizirana, kontinuirana suradnja
- suradnja kroz organizaciju koja provodi zajedničke aktivnosti (npr. tvrtka, zaklada ili zajednički ured)
- suradnja kroz različita udruženja (udruženja općina/gradova?)
- Ovo pokazuje da postoji mnogo načina međupćinske suradnje. Koji će oblik međupćinske suradnje općina/grad odabrati ovisi o tome koje probleme želi riješiti i kako ih želi riješiti.

Cilj petodnevnog studijskog putovanja u Nizozemsku bio je pokazati kada međupćinska suradnja može biti prednost, a kada nije prikladna, te koji su oblici međupćinske suradnje najprikladniji u određenim situacijama. Naposljetku, cilj je posjeta bio i poduprijeti općine/gradove u stvaranju konkretnog plana za korištenje međupćinske suradnje kod kuće na učinkovit i uspješan način.

Kako bi se dostigli navedeni ciljevi, tijekom studijskog posjeta predstavljeni su primjeri iz gotovo svih oblika međupćinske suradnje. Baza studijskog putovanja bilo je Udruženje nizozemskih općina i gradova (VNG) u Hagu, odakle se putovalo u druge dijelove Nizozemske.

Svaki dan bio je zaključen raspravom na kojoj su predstavnici hrvatskih jedinica lokalne samouprave s moderatorom raspravljali koji je sastavni dio tog dana primjenjiv u hrvatskoj praksi. Tijekom ovih poslijepodnevih sastanaka sudionici su razvili jednu ili više struktura međupćinske suradnje koje žele primijeniti u svojim sredinama.

Primjeri suradnje općina i gradova prezentiranih tijekom studijske posjete:

UTRECHT-ZAPAD

Što je UTRECHT-ZAPAD:

Utrecht-Zapad (izvorno Utrecht-West) je mreža suradnje općina/gradova: Abcoude, Loenen, De Ronde Venen, Breukelen, Woerden, Montfoort, Oudewater, Lopik

Na kojim područjima Utrecht-zapad suradjuje:

- prostorno planiranje
- okoliš
- upravna pitanja
- sigurnost
- društvena pitanja
- zdravlje

Kako je suradnja unutar Utrecht-zapada organizirana?

Mrežom suradnje Utrecht-zapad upravlja odbor. Odbor sačinjavaju grado/načelnici udruženih općina/gradova. Svaka općina ima jedan glas u odboru.

5. Forum gradonačelnika/ općinskih načelnika na temu “MJESNA SAMOUPRAVA”

U rujnu ove godine u Osijeku i Vukovaru održan je 5. Forum gradonačelnika/ općinskih načelnika Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije u organizaciji HILS-a i UNDP-ja.

Na temu „Mjesna samouprava“, gosp. Tihomir Salajić, koordinator u Odjelu za mjesnu samoupravu Grada Osijeka, dao je prikaz pravnog uređenja mjesne samouprave u sustavu jedinica lokalne samouprave na primjeru grada Osijeka, a gđa Maja Lukeš-Petrović, načelnica u Ministarstvu financija, sudionicima je dala kratak osvrt na stavove i praksu Ministarstva financija u vezi s financijskim poslovanjem mjesne samouprave.

U raspravi koja je uslijedila istaknuta je važnost smanjenja utjecaja politike u mjesnoj samoupravi, uspostavljanja stvarnog suradničkog odnosa između lokalnih vlasti i mjesne samouprave, uključivanja mjesne samouprave u postupke javne nabave a posebice važnost uključivanja u one aktivnosti u kojima je potrebno znati mišljenje građana i osigurati njihovu podršku.

Sudionici su na kraju Foruma ocijenili da je Forum ostvario svoj cilj te su ispunili anketu o uspješnosti provedbe ovog projekta.

The 5th Forum of Mayors

The 5th Forum of Mayors of Osijek-baranja and Vukovar-sirmium county, organised by HILS and UNDP, was held in September this year. The topic of the Forum was „Community self-government“, and it was elaborated by Mr. Tihomir Salajić, a coordinator of the Department for Community government at the City of Osijek, and by Mrs. Maja Lukeš-Petrović, a Head of Office at the Ministry of Finances. At the end participants assessed the Forum as successful.

WERV

Što su WERV-ske općine?

WERV je regionalna mreža općina/gradova: Wageningen, Ede, Rhenen i Veenendaal. Ove četiri općine/grada rade zajedno na temelju ugovora koji su odobrila četiri općinska/gradska vijeća u ožujku 2002.

Zašto ovih 4 općine/grada surađuju unutar WERV-a?

Izravan je razlog za ovo partnerstvo bila peta bilješka o prostornom uređenju (izvorno Nota Ruimtelijke ordening), u kojem su posebna novčana sredstva bila dostupna za regionalno međuopćinsko partnerstvo.

Na kojim područjima WERV-ske općine surađuju?

Regionalna je suradnja uglavnom usmjerena na:

- prostorni razvoj i razvoj krajolika;
- društvena pitanja;
- javno stanovanje ; i
- gospodarstvo.

Kako je organizirana suradnja unutar WERV-a:

WERV-ska organizacija je predstavljena administrativno kao i službeno. Suradnja između 4 općine zasniva se na ugovoru. Vlast odbora direktora WERV-a ubilježena je u WERV-skom ugovoru. Vlast je opunomoćena odboru direktora od strane četiri WERV-ska odbora koje sačinjavaju vijećnici (alderman) i grado/načelnik. Odbor direktora čini pet vijećnika iz četiri WERV-ske općine/grada. Svaki je vijećnik usredotočen na poseban vid suradnje. U svom vlastitom odboru vijećnici su odgovorni za WERV.

Projektne agencija WERV je (službeni) koordinator suradnje u WERV-u i nosi se sa svakodnevnim pitanjima projekata WERV-a. Projektne je agencija smještena u vijećnici Rhenena. Svaka općina/grad ima svog službenog WERV koordinatora. Koordinator su zaduženi za poslove WERV-a i odgovorni su svojoj općini/gradu i stanovnicima i organizacijama u regiji.

Za ozakonjenje projekata WERV-a postavljeni su voditelji WERV-skih projekata. Voditelji projekata su uposlenici iz četiri općine/grada. Svaka općina/grad preuzima vodeću ulogu u jednom od projekata WERV-a.

‘DRECHTSTEDEN’ (DRECHTSKI GRADOVI)

Što su Drechtsteden:

Drechtsteden čine 7 općina/gradova Alblasterdam, Hendrik-Ido-Ambacht, 's-Gravendeel, Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht i Zwiindrecht. Čvrsto su povezani zbog rijeka Oude Maas, Merwede, Dordtse Kil i Noord i zbog svoje smještenosti na jugu područja Randstad. Ovdje živi ukupno više od 266.000 ljudi.

Općine/gradovi unutar Drechtsteden surađuju na područjima: stanovanja, kulture, rekreacije, zaštite okoliša, održivog razvoja, prometne povezanosti i ekonomskog razvoja (‘Regionalna razvojna agencija Drechtsteden’ uspostavljena je radi zajedničkog stvaranja područja industrijskog razvoja.)

Pripremila: Melita Antolović,
administrator u općini Tompojevci

Mogućnosti mjesne samouprave

- Uočavanje i definiranje problema građana, predlaganje rješenja i davanje inicijativa od strane samih građana
- Jačanje nadzora javnosti nad radom uprave, jačanje demokratskih procesa te
- Obavljanje određenih poslova od interesa za lokalnu zajednicu

Utvrđivanje sredstva MS i kriteriji za raspodjelu

- % od prihoda proračuna ili apsolutni iznos
- Sredstva se osiguravaju godišnje u visini 3% od ukupno ostvarenih proračunskih prihoda u protekloj godini, umanjениh za prihod od zaduživanja
- Sredstva se raspodjeljuju na sljedeći način:
 1. Za rad vijeća GČ i vijeća MO do 15%
 2. Za obavljanje poslova (nakon odbitka pod 1.) po slijedećim kriterijima:
 - 60% prema broju stanovnika
 - 10% prema površini gradske četvrti
 - 30% prema opremljenosti, odnosno prema izgrađenosti gradske četvrti

projekt građanskog sudjelovanja

Gradska četvrt NOVI GRAD, Osijek

Među općinama i gradovima koje su se uključile u prvi krug projekta građanskog sudjelovanja bio je i grad Osijek, odnosno gradska četvrt Novi grad. Ova je četvrt specifična u gradu Osijeku iz sljedećeg razloga: naime, ona se sastoji od 6 prilično jasno odijeljenih dijelova (naselja) među kojima postoje vrlo vidljive razlike. Tako u ovu gradsku četvrt spada i Sjenjak, potpuno urbanizirano naselje s isključivo visokim zgradama izgrađenih uglavnom 70-tih godina prošlog stoljeća, zatim jedno potpuno novo naselje Uske njive s potpuno novim zgradama ali i jedno zasad još nelegalizirano naselje poznato pod nazivom Stadionsko naselje. Stoga je i za HILS i za vijeće gradske četvrti, koje ima samo savjetodavnu ulogu i čiji su članovi volonteri, ovaj projekt bio svojevrsan izazov.

Dostavljeno je nešto više od 6.000 upitnika u svako kućanstvo, a vraćena su 352 upitnika ili oko 6% svih kućanstava. Rezultati ankete su pokazali da je vijeće gradske četvrti dosad u najvećoj mjeri uspješno prepoznavalo želje i potrebe građana ove četvrti, pogotovo što se tiče kapitalnih investicija no, kako je samo vijeće gradske četvrti istaknulo, ovaj projekt je ponudio smjernice u daljnjem radu i omogućio kvalitetniju komunikaciju između građana i lokalnih vlasti. U svojim komentarima vrlo velik broj građana istaknuo je problem psećeg izmeta na dječjim igralištima i travnjacima. Vijeće gradske četvrti prepoznavalo je to kao problem, ali ih je iznenadilo koliko velik broj ljudi to smatra jednim od najvećih problema njihove četvrti. Pronalaženje zadovoljavajućeg rješenja za ovaj problem možda bi se mogao smatrati i jednim od opipljivijih rezultata projekta građanskog sudjelovanja u ovoj četvrti. Građani su također pokazali veliki interes za izgradnju biciklističkih staza, no to je već pitanje urbanističkog plana grada Osijeka.

Na javnom sastanku održanom početkom lipnja 2006. godine okupilo se 50-tak građana te velik broj predstavnika lokalnih medija koji su iscrpno izvještavali o ovom projektu. Osim prezentacije rezultata ankete, građani su mogli raspravljati o njima važnim temama i ponuditi neka nova rješenja, dati sugestije i međusobno razmjenjivati ideje.

Nadamo se da će se rezultati ovog konstruktivnog i vrijednog projekta osjetiti i nakon novih izbora za predstavnike vijeća gradskih četvrti koji se održati u studenom ove godine.

Pripremio: Krunoslav Vukelić

HILS započinje 2. krug projekata građanskog odlučivanja

After the 1st round of the Citizen Participation Project (CPP), implemented from December 2005. until July 2006., has been successfully completed, HILS and VNG International have commenced the 2nd round of this project. In the 2nd round of CP Project, which will be lasting from September 2006. until May 2007., HILS has included 9 cities and municipalities from Vukovar-Sirmium and Osijek-Baranja counties.

The main objectives of this project are to help the cities and municipalities to establish new ways of communication with their citizens, to include the citizens into decision-making processes and to raise their awareness about the realistically feasible goals. This way the communication between the local government and citizens is upraised from the information-sharing level to higher and more sophisticated levels of citizen participation, such as consulting and partnership with citizens.

Nakon uspješno završenog 1. kruga Projekta građanskog sudjelovanja koji je trajao od prosinca 2005. do srpnja 2006. godine, HILS i VNG International započinju 2. krug ovog projekta. Kao uvod u aktivnosti ovog projekta, HILS je 14. rujna 2006. godine u prostoru Pravnog fakulteta u Osijeku organizirao jednodnevni seminar tijekom kojeg je potencijalnim partnerskim gradovima i općinama bio predstavljen projekt, te su prikazani rezultati ostvareni u prethodnom krugu, kao i koristi i dobre strane uključivanja građana u procese odlučivanja.

Uz predstavljanje projekta, svoja iskustva iz projekata provedenih u prvom krugu s prisutnima su podijelili predstavnici Grada Belišća, osječke gradske četvrti Novi Grad, te Općine Tompojevci. Pored toga, sudionicima su bila predstavljena i iskustva iz Češke Republike, te neke osnovne informacije vezane za uključivanje građana u procese donošenja odluka na nivou lokalnih samouprava.

Drugi krug Projekta građanskog sudjelovanja trajat će od rujna 2006. do svibnja 2007. godine. HILS u ovu aktivnost planira uključiti 8-10 gradova i općina s područja dvije županije, te zajedno s njima raditi na uključivanju građana u procese odlučivanja o ključnim pitanjima njihovih zajednica. U okviru drugog kruga projekta, HILS će također organizirati dvodnevni trening za predstavnike odabranih gradova i općina. Tijekom dva dana, predstavnici/e gradova i općina steći će vještine i znanja potrebna za planiranje procesa projekta građanskog sudjelovanja, te druge alate potrebne za samu provedbu i uključivanje građana.

Cilj ovog projekta je pomoći gradovima i općinama uspostaviti nove načine komuniciranja s građanima, uključiti ih u procese donošenja odluka, te razviti svijest o javnim pitanjima i razumijevanje o realno ostvarivim ciljevima. Na ovaj se način, komunikacija između jedinica lokalne samouprave i građana podiže s nivoa informiranja na više i sofisticiranije nivoe građanskog sudjelovanja, kao što su konzultiranje i partnerstvo s građanima.

...nastavak uspješnog uključivanja građana u procese odlučivanja

U svezi s tim, potrebno je istaknuti neke razloge zbog kojih je važno uključiti građane/zajednicu u procese odlučivanja:

- Uključivanje građana u procese odlučivanja polučuje donošenje boljih odluka, jer su građani najbolji izvor znanja o njihovom okruženju. Također, budući da vlade i jedinice lokalne samouprave rijetko posjeduju sva sredstva odnosno znanja za rješavanje svih problema u zajednici, građani svojim učešćem mogu unijeti dodatna sredstva koja su nužna za ispunjenje njihovih potreba.
- Sudjelovanjem građana povećava se demokratski kredibilitet lokalne samouprave, kao i izgledi za dobivanje bespovratnih sredstava od EU fondova koji preferiraju, a neki čak i zahtijevaju da građansko sudjelovanje u jedinicama lokalne samouprave bude jedan od glavnih uvjeta za dodjelu fondova.
- Uključivanje zajednice u procese planiranja i donošenja odluka u skladu je s pravima ljudi o sudjelovanju u donošenju odluka koje utječu na njihove živote. To je jako važan dio procesa koji vodi k demokratizaciji u svim aspektima društva.
- Građanskim sudjelovanjem, ljudi bolje razumijevaju koje su mogućnosti realno ostvarive, te postaju skloniji pozitivnom načinu razmišljanja nasuprot negativnom. Na taj način mogu se izbjeći konflikti koji oduzimaju puno vremena i energije. Uz to, ljudi se više vežu uz okolinu čijem su stvaranju doprinijeli. Stoga će se truditi da je što bolje održavaju, što doprinosi smanjivanju vandalizma, nemara i potrebe za skupim obnovama i zamjenama.

Želimo podsjetiti da je provođenje Projekta građanskog sudjelovanja otpočelo u prosincu 2005. godine, kada je u aktivnosti projekta uključeno 8 gradova i općina Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije – gradovi Osijek i Belišće, te općine Ernestinovo, Šodolovci, Tompojevci, Trpinja, Tordinci i Borovo. Ovaj prvi krug Projekta trajao je do srpnja 2006. godine, a aktivnosti su provedene u svakoj od općina posebno, čime je u procese odlučivanja ukupno uključeno oko 45.000 građana. Pored direktnog provođenja aktivnosti projekta, HILS i VNG dodijelit će nekim od partnerskih gradova i općina male financijske potpore za provođenje nekih od projekata vezanih uz rješavanje prioritarnih pitanja izdvojenih kroz suradnju s građanima.

Najčešći problemi u zajednici i pitanja koja su građani izdvajali kao prioritarna bila su vezana uz komunalnu infrastrukturu (popravak cesta i pješačkih staza, izgradnja kanalizacije, odvodni kanali, ulična rasvjeta), komunalne usluge i pitanja (uređenje javnih površina, uklanjanje odlagališta smeća i ilegalnih deponija, blato na cestama i uređenje poljskih putova, onečišćenje zraka), društveni život mladih i starijih osoba (slobodne aktivnosti djece i mladih, dječji vrtići, skrb o starim i nemoćnim osobama), te razvoj gospodarstva (turizam, otvaranje poduzetničkih i gospodarskih zona).

Kao rezultat ovog projekta, većina gradova i općina koje su sudjelovale u projektu dale su mogućnost građanima izraziti svoja mišljenja o prioritarnim pitanjima koja je u gradovima i općinama potrebno rješavati, te mogućnost uključivanja u procese predlaganja i odlučivanja o načinima rješavanja tih pitanja. Kroz aktivnosti ovog projekta, gradovi i općine su, pored uključivanja građana, mogle provjeriti koliko su njihovi prioritarni planovi i programi uopće u skladu s onim pitanjima i problemima koje su građani smatrali prioritarnima u svojim zajednicama.

Forum udruga Slavonije

Nakon gotovo tri i pol godine rada, Regionalni forum udruga Slavonije konstituiran je kao formalna koalicija udruga u lipnju ove godine. Nakon što je radna skupina za organizacijski razvoj, uz potporu CroNGO-a, USAID-a i AED-a izradila strategijski plan, nacrt statuta i Poslovnika o radu Skupštine, djelovanje ove koalicije udruga je, sukladno razvojnim ciljevima, formalizirano tako što je Forum udruga Slavonije službeno registriran 20. rujna 2006.

Forum of NGOs of Slavonia

After three and half years of activity, Regional Forum of NGOs of Slavonia was registered on 20th September this year.

Studijsko putovanje u Nizozemsku - Fotografije

Program Građanskog Sudjelovanja u Moldaviji

IREX-ov Program Građanskog Sudjelovanja (PGS) u Moldaviji, otpočeo krajem 2004. godine, petogodišnji je program kojim se osnažuje kapacitet građana da koriste demokratske procese kako bi kreirali opipljive i pozitivne promjene u svojim zajednicama. Kroz program građanskog sudjelovanja, IREX povećava svijest građana o njihovom potencijalu da postignu promjene, te promovira lokalnu samodostatnost u poboljšavanju životnih i društvenih uvjeta u najmanje 200 zajednica širom Moldavije.

IREX također izgrađuje resurse za mobiliziranje i aktiviranje lokalnih zajednica razvijajući centre regionalnih mreža NVO-a koji će raditi u lokalnim zajednicama, te organizirati treninge i facilitirati procese. S Partnerima za Demokratske Promjene, IREX odabire i mentorira 24 lokalna trenera i facilitatora u tim centrima širom Moldavije, koji će voditi zajednice kroz proces mobilizacije / aktiviranja.

Elementi Programa GS-a uključuju sljedeće:

Mobiliziranje građana i grupa u zajednici

IREX pomaže zajednicama identificirati i postaviti prioritete, te se bave rješavanjem lokalnih potreba kroz procese suradnje koji ujedinjuju rad različitih grupa na ostvarivanju zajedničkih ciljeva. PGS podupire skupine dionika u zajednicama, te ih obučava u strateškom planiranju, mobilizaciji resursa, vođenju projekata i izgradnji koalicija i udruga.

PGS također financijski podupire projekte u zajednicama, koje provode lokalne skupine kako bi (1) poboljšali infrastrukturu i objekte, (2) stvarali radna mjesta i dohodak, i/ili (3) poboljšali i osnažili socijalne usluge. Pod svakom od ovih kategorija, prednost se daje projektima koji razvijaju društvena partnerstva, promoviraju međusobnu suradnju zajednica, i/ili rade u korist zapuštenih zajednica.

Izgradnja kapaciteta aktivista i skupina u zajednici

IREX identificira postojeće i nadolazeće lidere i aktiviste u lokalnim zajednicama, omogućujući im pohađanje specijaliziranih treninga za voditelje, te mentoriranje. Planirano je postići povećan osjećaj vlasništva i odgovornosti za projekte podržane od strane PGS, jer skupine u zajednici i lokalni voditelji izgrađuju svoje vještine za mobiliziranje zajednice kako bi nastavili osnaživanje svojih zajednica dugo nakon što potpore ovom projektu isteknu. U svrhu stvarivanja ovog cilja, obuka unutar zemlje nadopunjena je studijskim putovanjima za voditelje u zajednicama, kako bi posjetili uspješne inicijative za mobilizaciju zajednice u istočnoj Europi, Rusiji i centralnoj Aziji.

Razvijanje javnog-privatnog dijaloga i partnerstva

IREX promovira odnose između lokalnih uprava i skupina u zajednici, obučavajući svake od njih kako bi bolje uključili one druge, te proveli uspješne zajedničke inicijative. Ove tehnike za kooperativno planiranje osiguravaju da projekti razvoja zajednice optimalno predstavljaju ključne grupe i interese unutar zajednice. Kroz studijska putovanja, voditelji u zajednicama istražuju uspješne modele partnerstva javnog-privatnog sektora u drugim zemljama, dok skupine u zajednicama dobijaju pomoć u razvijanju projektnih prijedloga za inicijative javnog-privatnog sektora.

Projekti

Građani u selima širom Moldavije mobiliziraju se kako bi unaprijedili svoje zajednice uz pomoć IREX-ovog Programa Građanskog Sudjelovanja. Od studenog 2004, PGS pomogao je osnažiti kapacitete građana u korištenju demokratskih procesa kako bi polučili opipljive i pozitivne promjene. Kroz obuku, treninge i financijske potpore, IREX-ov PGS povećava svijest građana o njihovom potencijalu, koji će napraviti promjene i promovirati lokalnu samodostatnost u poboljšanju životnih i društvenih uvjeta u zajednicama širom Moldavije. Trenutno se provode 52 građanska projekta podržana od strane PGS – od saniranja izvora vode ili centralnih grijanja u školama, do pekarnica i centara mladih – od kojih svaki nosi značajke spoja međusektorskog partnerstva i kreativne suradnje u zajednici.

PGS pomaže energiziranju zajednice i gradi nadu u budućnost

Kroz Moldavijski Program Građanskog Sudjelovanja (PGS), IREX financijski podržava iznimno nužan projekt renoviranja škole u selu Coscalia, smještenom oko 37 km od glavnog grada Kišnjeva (Cisinau). Prije uključivanja PGS, zgrada srednje škole je bila u veoma lošem stanju; nije bila popravljena od 1971. godine. Uprava škole više je puta podnosila zahtjeve regionalnim vlastima, s ciljem dobijanja sredstava za obnovu škole, ali su njihovi zahtjevi ignorirani. Građani Coscalie uvidjeli su da mogu računati jedino na svoje vlastite napore kako bi načinili promjenu. Oformili su Udrugu roditelja i učitelja 'Budućnost Coscalie', za čijeg su voditelja postavili Andrei Popovici, mladog svećenika i učitelja povijesti.

Kada je Udruga otpočela izvoditi manje popravke na školi, učenici su, osnaženi njihovim primjerom, formirali vlastitu grupu nazvanu 'Mladi u Akciji', kako bi podigli svijest ljudi i namakli sredstva za svoju školu. Organizirali su brojna događanja za namicanje sredstava, uključujući izbor ljepote, natjecanja u crtanju, zabave i disko večeri.

Udruga Roditelja i učitelja je saznala za IREX-ov Program Građanskog Sudjelovanja te su, nakon organiziranja foruma na nivou zajednice, te rada s IREX-ovim trenerima na razvijanju rješenja, identificiranja resursa i izrade akcijskog plana, podnijeli projektni prijedlog za financijsku potporu za obnovu škole. Kada se pročulo da je njihov projektni prijedlog odobren te da će dobiti sredstva za obnovu škole, u akciju su se počeli uključivati i predstavnici gospodarskog sektora, donirajući prijevoz, materijal za izgradnju staze do škole, i slično. Andrei Popovici rekao je: 'Uspjeli smo demonstrirati potrebe škole i potrebu za uključivanje zajednice. Iskoristili smo vještine i talente svih, i učinili čuda! Ipak, najvažnije je da smo probili led među ljudima u zajednici i, nadamo se, zasnovali dobru platformu za buduće projekte.'

Napori Udruge nisu se ovdje zaustavili. Ohrabreni uspjehom, članovi Udruge organizirali su potpisivanje peticije koju su uputili direktno predsjedniku Moldavije tražeći dodatna sredstva, a također su privukli i pažnju lokalnih i nacionalnih medija. Nakon svega, građani Coscalie imaju više pouzdanja u svoje sposobnosti da mobiliziraju i naprave promjene za boljitak svoje zajednice. Također, projekt renoviranja škole neće biti jedini projekt koji su ostvarili, sada kada su zajednica ujedinjenija i snažnija nego što su bili prije poduzimanja ove inicijative.

The IREX Moldova Citizen Participation Program (CPP) started at the end of 2004 is a five-year program to strengthen the capacity of citizens to use democratic processes to create tangible and positive change in their communities. Through CPP, IREX increases citizens' awareness of their potential to make a difference and promotes local self-reliance while improving living and social conditions in at least 200 communities throughout Moldova. The key elements of the program are: mobilizing citizen and community groups, building capacity of community activists and community groups, developing public-private dialogue and partnerships. IREX is also building local community mobilization resources by developing a regional network of NGO hubs that will provide local outreach, training, and facilitation. With Partners for Democratic Change, IREX is selecting and mentoring 24 local trainer/facilitators at these hubs throughout Moldova who will guide communities through the mobilization process.

Andrei Popovici predvodi Budućnost Coscalie s neustrašivim duhom i neuobičajenim pristupom

Pripremila i prevela Milena Babić sa www.irex.org